

J E L E N T É S   A Z   1980. É V R Ó L

A csoport fenntartó szerve: MN. Honvéd Osztapenko S E. természetjáró
szakosztály

Barlangkutató csoportunk 1979 tavaszán alakult 10 fővel. Mivel a tagok egy része kezdő vagy reaktivált barlangász volt, 1979 évi feladatkunknak elsődlegesen a megfelelő csoportszellem kialakítását, a csoport működéséhez szükséges technikai feltételek és a technikai készség megteremtését tekintettük.

1980 évi tervünkben a szervezett barlangászéletbe, a szervezett barlangkutatóba való bekapcsolódás szerepelt.

Ennek első lépéseként 1980 januárjában felajánlottuk a védnökséget a Pál-völgyi kőfejtő és barlangjai felett. A védnökség hivatalos, írásbeli elfogadása ugyan mindmáig nem történt meg, ennek ellenére az OKTH Bp-i TVF igazgatónöje több ízben kért fel minket szóbelileg különféle társadalmi munkák elvégzésére. Így a Pál-völgyi-barlangban kisebb műszaki hibák elhárítása, a turautvonal egyes pontjain a főte biztonságának ellenőrzése és az Ötösök folyosójának kiépítési célokra való feltérképezése történt meg - mintegy 350 társadalmi munkóra értékben. Ennek elismeréséről hivatalos írásbeli dokumentum szintén nem áll rendelkezésünkre.

Csoportunk fontos részfeladatának tekinti az ismeretterjesztést is. 1980 május 16-18 között a Kisorosziban megrendezett BPSZ-találkozón a Szövetség felkérésére barlang- és barlangkutatót ismertető kiállítást rendeztünk, melyet a vendégkönyv tanúsága szerint mintegy 1000 látogató

tekintett meg. Ezenkívül egyesületen belül több ízben rendeztünk kiállítást, s a természetjáró szakosztály tagjainak vetítettképes beszámolót tartottunk.

A tagság elméleti ismereteinek bővítésére az elmúlt évben többször vettünk részt a Társulat és a TIT rendezvényein.

A csoport erőnléti felkészítésére szerdánként rendelkezésünkre áll az egyesület sporttelepe, egyuttal a klubszobában a csoportmegbeszélések lebonyolítására is lehetőség van. A mászási technika fejlesztésére az év folyamán több mászóturát tettünk a Budai-hegység barlangjaiban. A későbbi kutatások számára előzetes bejárásokat, felméréseket végeztünk a Pál-völgyi kőfejtő Harcosaszáju- és Bekey-barlangjaiban.

Csoportunk tervbe vette a környező országok barlangjainak, karsztvidékeinek megismerését. Ennek első állomásaként augusztusban kéthetes Szlovákiai tura keretében 9 barlangot látogattunk meg.

1980 november 19-én nyújtottuk be kutatási engedély-kérelmünket a Pál-völgyi kőfejtő barlangjaira vonatkozóan. Ugyanekkor kérelmeztük a csoport MKBT -elismerését, egyuttal a kutatási engedély-kérelem jóváhagyásának reményében leadtuk 1981 évi munkatervünket is. Az MKBT december 8-i elnökségi ülésén a csoportot elismerte, és engedélyezte számára Bekey Imre Gábor nevének felvételét.

Időközben az OKTH Bp-i TVF a kutatási engedély-kérelemhez részletes feltárási tervet kért, a bontási helyek megjelölésével. Ezért az 1981 évi kutatási tervben felsorolt perspektivikus barlangszakaszokban aprólékos bejárásokat hajtottunk végre.

A Pál-völgyi-barlang esetében a környék szerkezeti viszonyait, a barlang folyosóinak jellegét figyelembe véve az ismert részekről D-DNy felé tartottuk leginkább lehetségesnek feltáratlan folyosószakaszok je-

lenlétét. Az említett terület felé három keresztfolyosó indul ki, közülük a Vészkijárat-hasadék és a Hód-járat törésvonalának folytatódása úgy elvégződésük jellege mint a turautvonalától való távolságuk miatt is reményteljesebbnek tűnt. A bejárás a Vészkijárat-hasadék esetében nem várt eredményt hozott. A hasadék végét képező omladékban 1980 december 7-én Kiss Attila csoportvezető és Kurucz József az észlelhető erős légmozgást követve, több járhatatlannak tűnő szűkület leküzdése után tágas, ismeretlen járatba jutott. A járat végén lévő törmelékhalom tulsó oldalán leereszkedve nagyméretű terembe értek, melyből négy irányban ágaztak ki folyosók. A jobboldali ágat követve újabb termekre és elágazásokra bukkantak. A felfedezésről először dr Kessler Hubertet, csoportunk kutatásirányítóját értesítettük, aki felhívta figyelmünket, hogy a kutatási engedély kézhezvételéig további feltáró tevékenységet ne folytassunk, de a felfedezés megfelelő szintű dokumentálásához végezzük el az új szakasz bejárását és vázlatos térképezését. A részletes bejárás eredményeképpen az új barlangrész kezdeti 400 m-es hossza rövid idő alatt mintegy 800 m-re emelkedett.

Az új rész jellegét tekintve hasonlít a korábban ismertekhez. A geológuskompasszal és méteres pontosságu távolságméréssel készült felvételeken azonban kitűnik, hogy a preformáló főtöréssirányok eltérnek az eddigi jellemző irányoktól: két legszélesebb, több helyen teremmé táguló folyosója közel K-Ny irányu. A járatok szélessége általában 2-3 m, magasságuk 6-8 m. A termek átlagos alapterülete 10-12 x 5-6 m, a legnagyobb 25 x 8m.

Az ismert hévizes oldásformák mellett a felső, már Bryozoás márgában kifejlődött járataiban jellegzetes, csőszerű de ember által is járható üregek találhatóak. Hévizes kiválásai is változatosabbak, mint a régi

részen, több helyen észleltünk borsóköveket, karfiolszerű képződményeket, összecementálódott, néha cm vastagságu kalcitlemezeket és gipszkristályokat.

A folyosók, ternek aljzatát többnyire onladék, durva törmelék és a közöttük felhalmozódott laza, barnássárga agyagos kitöltés képezi. Tetejükön általában észlelhető az a kovás kitöltés, amely az anyakőzet - az eocén Nummuliteses mészkő - hidrotermális elbontása révén keletkezett. A járatokban több helyen fedezhetők fel egy korábbi nagytömegű agyagos - törmelékes kitöltést bizonyító szinlék. Ezek - a legkülönbözőbb irányokba folyó aktív barlangi vízfolyást nem feltételezve - a barlang kialakulásának legalább két hévizes szakaszát jelzik.

Az új szakasz cseppkőképződményeiben is hasonlít a régi részekhez, de részben érintetlenségük miatt gazdagabbnak tűnik annál. Nagyrészt cseppkőlefolyás, de sok helyen találtunk kisebb sztalaktitokat és cseppkőszáslókat is. Többségük ma is élő, növekvő képződmény, sőt egy helyen a szivárgó víz kis mésztufagát-sorozatot is kialakított. Sztalagmitok viszont alig jelentkeznek, egyedül a Heliktit-teremben áll egy komoly, 80 cm-es példány. E terem névadó heliktitjei viszont ritkaságzámba mennek: bokorszerűen, többszörösen elágazó képződmények. A cseppkövek speciális formái az 5-15 cm átmérőjű cseppkőcsészék. Magasról lecsöppenő vízből, a laza, agyagos aljzaton bevágódott mélyedésben kiváló mészsanyag alakítja ki ezeket. Keletkezésük nyomonkövetését a barlang különböző pontjain talált, különböző fejlettségű képződmények teszik lehetővé. Több helyen e csészékben barlangi gyöngyök is keletkeztek.

A felfedezésről rendkívüli jelentésben számoltunk be az MKBT-nek és az OKTH-nek, hírkártyát adtunk le a Társulat programfüzete részére, to-

vábbá rövid ismertető cikket írtunk a Karszt és Barlang kiadványba.

Az OKTH Bp-i TVF a jelentés kézhezvétele után azonnal levélben gratulált a két felfedezőnek, melyben azonban egyttal a kutatási engedély kiadásáig minden tevékenységet betiltott az új szakasz területén.

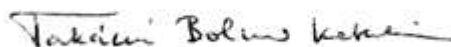
Tekintettel arra, hogy az új szakasz felfedezése a kutatási tevékenység főirányát is módosította, 1980 december 12-én a kutatási engedélykérelmet értelemszerűen módosítva ismét benyújtottuk az illetékes szervekhez. Mivel erre az OKTH-tól a jelentés elkészítéséig érdemleges választ nem kaptunk, részletesebb vizsgálatokról nem számolhatunk be, és a jelentést dokumentáló fotók elkészítésére sem volt már lehetőségünk.

Budapest, 1981 február 9.

Kiss Attila

csop.vez.

Takácsné Bolner Katalin

kut. irányító

A PÁL - VÖLGYI - BARLANG ÚJ
SZAKASZÁNAK
VÁZLATOS ALAPRAJZA

M = 1 : 500

